

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., v právní věci

žalobce: **V. O.**, narozený dne X
bytem X
zastoupen JUDr. Veronikou Pupalovou, advokátkou
se sídlem Májová 606/35, 350 02 Cheb

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlím Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne X. X. X, evidované pod č. j. OAM-X/DO-X, pro nepřijatelnost

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci vrátil dne X.X.X jeho žádost o udělení dočasné ochrany, evidovanou pod č. j. OAM-X/DO-X, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu ze dne X.X.X, evidované pod č. j. OAM-X/DO-X.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 12 270 Kč k rukám jeho právní zástupkyně JUDr. Veroniky Pupalové, advokátky, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřoval v tom, že mu žalovaný dne X. X. X vrátil jeho žádost o udělení dočasné ochrany z důvodu nepřijatelnosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“). Zároveň žalobce navrhl, aby soud vydal rozsudek, kterým bude určeno, že posouzení jeho žádost o dočasnou ochranu ze dne X. X. X, č. j. OAM-X/DO-X jako nepřijatelné, je nezákonným zásahem žalovaného, v jehož důsledku dochází k porušování práva žalobce na udělení dočasné ochrany. Žalobce současně navrhl, aby byl vydán zákaz opakovaného porušování práva žalobce na dočasnou ochranu.

II. Podstatný obsah žaloby

2. Žalobce je přesvědčen, že splňuje podmínky pro udělení dočasné ochrany v ČR a jeho žádost by proto neměla být vyhodnocena jako nepřijatelná.
3. Poukázal na to, že se neztotožňuje s „učiněným prohlášením Ministerstva Vnitra“, jež má podle názoru žalobce ambici přesahovat váhu práva Evropské unie, neboť se opírá o „nový“ § 3 odst. 3 Lex Ukrajina, jehož úprava účelově vybočuje z historicky ustálených kontinentálních tradic EU či ČR a současně působí kontra lege EU, respektive ustálené judikatuře Evropského soudního dvora (dále jen „ESD“). Žalobce dále argumentoval rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 10. 11. 2025, č. j. 18 A 85/2025-21 a to konkrétně bodem 19., rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42 a rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2025, č. j. 6 A 122/2024-55, kdy v podobném případě vedeném pod sp. zn. OAM-0415944-11/DO-2024, MV-2690-9/OAM-2025, došlo k udělení pobytového oprávnění poté, co žadatel své pobytové oprávnění v X dříve zrušil.
4. Upozornil na rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, opřený o platnou judikaturu EU, např. o rozsudek ve věci Krasiliva. Stran soudní přezkoumatelnosti tvrzeného zásahu žalobce odkázal na bod 5 zmiňovaného rozsudku NSS.
5. Žalobce upřesnil, že je držitelem platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny, když je žalobce občanem Ukrajiny. Z Ukrajiny utekl, respektive se na ni nemůže vrátit v obavě o svůj život, kdy se rozhodl žít svobodně v České republice, společně se svými příbuznými a přáteli. Zároveň, je žalobci znám obsah závazného stanoviska Ministerstva vnitra ČR k možnosti vycestování cizince, č. j. MV- 93965-1/OAM-2022 ze dne 20. 5. 2022, kdy není možné jeho nucené vycestování na území Ukrajiny z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobce získal dočasnou ochranu EU dne X. X. X v X, aniž by si to přál, jelikož přes X žalobce pouze tranzitoval do ČR. Žalobce svůj pobyt v X zrušil již při svém působení v ČR, kdy dne X. X. X obdržel prostřednictvím ambasády X v Praze potvrzení číslo

CX-X-X/X. X. X o vzdání se dočasné ochrany v X. Poté, co žalobce zjistil, že žalovaný udělil pobytové oprávnění jinému žadateli, podal dne 6. 3. 2026 svou žádost o pobyt prostřednictvím žalovaného, a to včetně potřebných náležitostí a včetně svého sdělení. Žádost byla v místě a čase žalovaným vyhodnocena jako nepřijatelná, s čímž žalobce nesouzní.

6. Žalobce uvedl, že v souladu se zákonem provedl vše nezbytné k tomu, aby mohl na území ČR zůstat. Žalobce je přesvědčen, že bránění podání jeho žádosti o pobyt představuje nezákonný zásah žalovaného, jež krátí žalobce na jeho právech. Žalobce opět citoval z rozsudku NSS ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42 a to konkrétně z odstavce 32 odůvodnění rozsudku, podle kterého udělení dočasné ochrany ve smyslu Lex Ukrajina ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle rozhodnutí Rady č. 2022/382, nikoli udělení, respektive přiznání dočasné ochrany jako takové.
7. Žalobce závěrem navrhl, aby soud vydal rozsudek, kterým bude určeno, že posouzení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 6. 3. 2026, č. j. OAM-0374057/DO-2026 jako nepřijatelné, je nezákonným zásahem žalovaného, v jehož důsledku dochází k porušování práva žalobce na udělení dočasné ochrany. Žalobce současně navrhuje, aby byl vydán zákaz opakovaného porušování práva žalobce na dočasnou ochranu.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný uvedl, že postupoval v souladu se zákonem, když vyhodnotil žádost žalobce o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou. Uvedl, že žalobce figuruje v platformě *Temporary Protection Platform* – TPP jako bývalý držitel dočasné ochrany v X o čemž svědčí znak „ia“ uvedený v rubrice „Type of protection“. Tento znak je zkratkou anglického slova „inactive“ a používá se tam, kde dočasná ochrana byla cizinci udělena, resp. bylo vydáno povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany, ovšem toto povolení již není platné.
9. Žalovaný považoval tvrzení žalobce o „automatickém udělení“ dočasné ochrany v X, a to „aniž by si to přál“, za vnitřně rozporné a nepřesné, jelikož udělení dočasné ochrany je vázáno na aktivní úkon žadatele (typicky spočívající v registraci či podání žádosti u příslušného orgánu). Žalobcovu tvrzení o „automatickém udělení“ bez jeho vědomí či vůle během jeho tranzitu přes dané území podle žalovaného nelze přisvědčit. Žalovaný rovněž dodal, že tato linie argumentace je již standartní součástí žalob z pera právní zástupkyně žalobce.
10. Žalovaný dále doplnil, že s žalobcem bylo dne X. X. X zahájeno řízení ve věci správního vyhoštění, a to pod č. j. KRPK-X-X/ČJ-X-X.
11. K samotnému důvodu nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina žalovaný uvedl, že oznámení dle § 3 odst. 3 tohoto zákona Ministerstvo vnitra zaslalo Evropské komisi dne 25. 8. 2025. Pro naplnění důvodu nepřijatelnosti pak postačí, pokud cizinec v jiném členském státě dočasnou ochranu získal a žádná další podmínka již není třeba. Dále uvedl, že nemá za to, že by bylo skutečně postaveno najisto, že předmětné ustanovení je v rozporu s právem EU, když je to SDEU, který by takový nesoulad měl konstatovat. Připomněl, že SDEU se k otázce druhotného pohybu osob, které již získaly oprávnění k pobytu z titulu dočasné ochrany v jiném členském státě, v rozsudku ve věci

Krasiliva nevyjádřil. Dle žalovaného SDEU nechal členským státům otevřenou možnost odepřít dočasnou ochranu těm osobám, která již toto povolení získaly v jiném členském státě. V návaznosti na to pak bylo přijato prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2025/1460 ze dne 15. 7. 2025, o prodloužení dočasné ochrany zavedené prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382 (dále jen “prováděcí rozhodnutí z roku 2025”). Dle žalovaného tak byl zpochybněn a překonán výklad Evropské komise, která měla za to, že dohoda členských států o neaplikování čl. 11 směrnice 2001/55/ES zakládá právo na získání dočasné ochrany v dalším členském státě, do kterého se držitel dočasné ochrany v jiném členském státě přesune.

12. Žalovaný dále odkázal na praxi Spolkové republiky Německo, která zamítá žádosti o dočasnou ochranu držitelům dočasné ochrany v ČR. Žalovaný proto navrhoval, aby soud zvážil položení předběžné otázky SDEU stran použitého ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina.
13. Dále žalovaný uvedl, že směrnice č. 2001/55/ES vůbec nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. Stejně tak nepoužívání čl. 11 této směrnice nemůže dle žalovaného samo o sobě takové právo založit, neboť se v tomto případě jedná pouze o politickou dohodu členských států.
14. Závěrem pak žalovaný odkázal na nové recitály k prováděcímu rozhodnutí z roku 2025, z nichž vyplývá, že dohoda členských států o neaplikování čl. 11 směrnice 2001/55/ES nemá vliv na aplikaci čl. 8 odst. 1 téže směrnice. Druhotný pohyb držitelů oprávnění k pobytu z titulu dočasné ochrany je dle těchto recitálů nežádoucí.
15. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Hodnocení Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze v souladu s § 82 s.ř.s., přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s.ř.s.).
17. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení v souladu s § 51 odst. 1 s.ř.s. souhlasili s projednáním a rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Soud neshledal důvod provádět ve věci dokazování a za tím účelem nařídít ústní jednání, neboť veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel a jichž se dovolávaly obě procesní strany ve svých podáních, jsou obsaženy v jimi doložených písemnostech, které jim byly předem známy.
18. Podle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina *Ministerstvo vnitra zašle Evropské komisi oznámení o riziku vyčerpání kapacit pro zvládnutí následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob. Oznámení podle věty první zveřejní Ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách.*
19. Podle § 5 odst. 1 Lex Ukrajina *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže (...)*
 - c) je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,
 - d) je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, (...)

f) je podána cizincem, který je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě Evropské unie nebo státě uplatňujícím Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu, poté, co Ministerstvo vnitra Evropské komisi zaslalo oznámení podle § 3 odst. 3.

20. Podle čl. 25 odst. 1 směrnice 2001/55/ES členské státy přijímají osoby oprávněné požadovat dočasnou ochranu v duchu solidarity Společenství. Vyjádří číselně nebo v obecných rysech, jaká je jejich kapacita pro přijetí těchto osob. Tyto informace se zařadí do rozhodnutí Rady uvedeného v článku 5. Po přijetí tohoto rozhodnutí mohou členské státy prostřednictvím oznámení Radě a Komisi oznámit další kapacity pro přijetí. Tyto informace se bez prodlení předají UNHCR.
21. Podle čl. 25 odst. 3 též směrnice, pokud počet osob oprávněných požadovat dočasnou ochranu překročí v důsledku náhlého a hromadného přílivu kapacitu pro přijetí uvedenou v odstavci 1, posoudí Rada neprodleně situaci a přijme vhodná opatření včetně doporučení, aby daným členským státům byla poskytnuta další pomoc.
22. Soud předně uvádí, že žaloba v této věci je přípustná, jelikož SDEU ve věci *Krasiliva* dovedl, že soudní výluka dle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina je v rozporu s čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv EU. Tím byly překonány závěry rozsudku NSS ze dne 12. 10. 2022, č. j. 2 Azs 178/2022-46. Tyto závěry je třeba v otázce přípustnosti vztáhnout i na věci týkající se nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 10. 11. 2025, č. j. 18 A 85/2025-21). Vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany z důvodu její nepřijatelnosti tudíž lze přezkoumat.
23. Žalobce je občanem Ukrajiny a dne X. X. X požádal o dočasnou ochranu. Jeho žádost byla označena jako nepřijatelná, neboť žalobce je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě EU nebo Schengenského prostoru a bylo učiněno prohlášení dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina.
24. Ochranu podle § 82 a násl. s.ř.s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Tyto podmínky musí být splněny kumulativně. Není-li, byť jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).
25. V projednávané věci jsou splněny první, druhá a pátá podmínka, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv, a to bez ohledu na to, že mu již v minulosti byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě EU (v Rumunské republice). Z judikatury vyplývá, že vrácení žádosti pro nepřijatelnost může být zásahem ve smyslu § 82 s.ř.s. (rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS). Čtvrtá podmínka testu je taktéž splněna. Zbývá tedy posoudit, zda žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, pokud žádost o dočasnou ochranu žalobci vrátil jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina.

26. Námitky žalobce směřovaly proti postupu žalovaného, který shledal jeho žádost nepřijatelnou, protože v minulosti získal dočasnou ochranu v X. Okolnost, že žadatel v minulosti získal dočasnou ochranu v jiném členském státě, je jednou ze dvou kumulativních podmínek nepřijatelnosti podle tohoto ustanovení. Na důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina je třeba – i s ohledem na jeho vymezení – nahlížet v souladu s dosavadní judikaturou k důvodům nepřijatelnosti podle písm. c) a d) téhož ustanovení.
27. Soud má za to, že je třeba znovu připomenout závěry dosavadní judikatury k nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina a v kontextu projednávané věci též shora zmíněný rozsudek SDEU ve věci *Krasiliva*, na nějž NSS navázal „dubnovou“ judikaturou v rozsudcích ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, č. 4683/2025 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42, a mnoho dalších. Soud se s tam vyslovenými závěry plně ztotožnil s tím, že v podrobnostech na ně již v minulosti v četných rozsudcích odkázal.
28. Žalovaný shledal žádost žalobce nepřijatelnou podle relativně nového důvodu nepřijatelnosti [§ 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina], přesto na posouzení žaloby plně dopadají východiska dřívější již zmíněné „dubnové“ judikatury NSS. Ta se uplatní proto, že § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina, stejně jako důvody nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d), vylučuje z věcného přezkumu žádosti cizinců, kteří *jsou* nebo *byli* držiteli dočasné ochrany v jiném členském státě EU (*první podmínka*). K této původní (byť formulačně upravené) podmínce pak v podobě nepřijatelnosti podle písm. f) přibyla další nová (svou povahou kumulativní) podmínka, aby žádosti o dočasnou ochranu, která splnila první podmínku, předcházelo také oznámení podle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina, kterým Ministerstvo vnitra vyrozumělo Evropskou komisi o riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a o potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy (*druhá podmínka*).
29. K *první podmínce* soud předně uvádí, že první část § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina představuje pouze reformulované a navzájem sloučené podmínky nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina. Klíčovým zůstává, že žádost osoby požívající dočasné ochrany na základě prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, na kterou této osobě vzniká nárok na základě čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, není správní orgán oprávněn vrátit této osobě jako nepřijatelnou z toho důvodu, že tato osoba o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany požádala nebo jí bylo toto povolení uděleno také v jiném členském státě EU (bez ohledu na to, zda jím dosud disponuje či nikoli). Zjistí-li žalovaný při podání žádosti oprávněnou osobu o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany, že tato osoba je nebo byla vedena v platformě TPD jako držitel povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě, je povinen takovou žádost přijmout, vést o ní řádné správní řízení dle zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, v jeho rámci poučit oprávněnou osobu o jejích právech a v návaznosti na její případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit, zda jí povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo jiným členským státem skutečně uděleno a zda dosud, ke dni rozhodování správního orgánu, trvá.

30. Žalobce tedy splňuje (optikou první podmínky) shora uvedená kritéria pro přiznání dočasné ochrany ve smyslu prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382. Svědčí mu tudíž i právo sekundární volby hostitelského státu, které pro zásah žalovaného, jenž mu podanou žádost vrátil jako nepřijatelnou, nemohl realizovat.
31. Na právě uvedeném nic nemění prováděcí rozhodnutí z roku 2025. Z tohoto rozhodnutí, ani z jeho preambule neplyne, že by členský stát mohl, zvláště v situaci, jaká nastala v nynějším případě, žádost žalobce mechanicky procesně odmítnout jako nepřijatelnou bez toho, aby ji „propustil“ k věcnému posouzení. Žalobce přiznává, že dočasnou ochranu získal, zároveň ale jasně deklaruje, že se jí vzdal a dne X. X. X obdržel o tom potvrzení prostřednictvím zastupitelského úřadu X v Praze. Okolnosti trvání dočasné ochrany proto musí být blíže zjišťovány ve správním řízení v souladu s „dubnovou“ judikaturou NSS.
32. Ke *druhé podmínce* soud znovu opakuje, že § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina představuje pouze reformulaci a sloučení důvodů dle písm. c) a d) téhož odstavce, přičemž vede ke stejným důsledkům pro žadatele o dočasnou ochranu. Jediná změna spočívá v tom, že možnosti aplikovat tento postup má předcházet oznámení žalovaného dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina určené Evropské komisi o riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob.
33. Soudu předně není zřejmé, proč by takové oznámení mělo mít vliv na judikaturou dovozené závěry o možnosti druhotného pohybu držitelů dočasné ochrany. NSS tuto možnost dovodil z čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana a současného vyloučení aplikace čl. 11 směrnice 2001/55/ES. Na tom se nic nezměnilo, když se změnila pouze vnitrostátní úprava, která však musí být v souladu s právem EU (rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2025, č. j. 15 A 128/2025-19, bod 26). Žalovaný nemůže využitím nového důvodu vázaného na tutéž podmínku, kterou soudy opakovaně odmítly, nadále plošně odmítat žádosti pro jejich nepřijatelnost namísto jejich věcného posouzení v řízení.
34. Oznámení dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina určené Evropské komisi se svou povahou blíží oznámení dle čl. 25 odst. 3 směrnice 2001/55/ES. Jde o žádost členského státu o pomoc, která má být zajištěna prostřednictvím či ve spolupráci s orgány EU – je tedy politickým aktem, z něhož nelze dovozovat legislativní důsledky (překonání judikатурních závěrů), tj. ztrátu práva držitelů dočasné ochrany na druhotný pohyb. Rozdíl obou citovaných právních úprav pak spočívá v zásadě jen v tom, že § 3 odst. 3 Lex Ukrajina hovoří o riziku vyčerpání kapacit, zatímco čl. 25 odst. 3 směrnice 2001/55/ES až o překročení kapacit.
35. Z pohledu soudu tak § 3 odst. 3 (ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f)) Lex Ukrajina představuje zakotvení institutu, který už v právu EU existuje, ovšem způsobem, jenž je v rozporu se směrnicí 2001/55/ES – z této směrnice neplyne, že by oznámení členského státu o tom, že byla překročena jeho kapacita pro přijetí osob oprávněných požadovat dočasnou ochranu, mělo jakékoli důsledky pro žadatele o dočasnou ochranu. V případě § 3 odst.

- 3 Lex Ukrajina ani nedošlo k překročení kapacity, pouze to hrozí, jedná se tedy o méně závažný stav, než předvídá směrnice o dočasné ochraně.
36. Měl-li tedy zákonodárce v úmyslu překonat závěry judikatury Nejvyššího správního soudu, pak k tomu z výše uvedených důvodů tímto způsobem dojít nemohlo. Ostatně i NSS dospěl k závěru, že ani projednání v příslušných výborech Poslanecké sněmovny a souhlas napříč politickým spektrem nemůže nikterak zvrátit skutečnost, že přijatá změna je v rozporu s unijním právem (srov. rozsudek ze dne 17. 12. 2025, č. j. 6 Azs 157/2025-18).
37. K obdobným závěrům dospěl NSS i v rozsudku ze dne 10. 12. 2025, č. j. 5 Azs 248/2025-18, kdy v bodě 29 uvedl, že žalovaný „*ani neuvádí, kdy a jakým způsobem za účinnosti § 3 odst. 3 lex Ukrajina takové oznámení zaslal či na jaké webové adrese bylo zveřejněno. Odkazuje toliko na dopis ze dne 25. 8. 2025, který však byl dle údaje obsaženého i ve správním spisu odeslán již dne 28. 8. 2025, tedy před účinností novely lex Ukrajina (zákon č. 314/2025 Sb., jehož přílepkem změna lex Ukrajina byla, byl vyhlášen dne 2. 9. 2025 a nabyl účinnosti dne 3. 9. 2025). Nejvyšší správní soud podotýká, že dopis neobsahoval žádné detaily ohledně toho, jaké vlastně jsou kapacity České republiky a ve kterých konkrétních oblastech jsou překročeny, resp. hrozí, že budou překročeny. Z veřejně dostupných zdrojů (např. zpráv stěžovatele o situaci v oblasti migrace), přitom na první pohled neplyne, že by se situace v měsících před odesláním dopisu nějak skokově zhoršila. Jak již však upozornil městský soud, případný náhlý bromadný příliv vysídlených osob by představoval důvod pro aplikaci čl. 25 odst. 3 směrnice o dočasné ochraně a koordinované řešení ze strany orgánů EU. I kdyby tedy k takovému náhlému nárůstu došlo, nemohlo by to ospravedlnit vrácení jednotlivých žádostí o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany jako nepřijatelných, tedy bez věcného posouzení, podle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina, neboť takový postup směrnice o dočasné ochraně neumožňuje.*”
38. Žalovaný tudíž v této věci nepostupoval v souladu s právem, jak bylo vyloženo ve shora citované judikatuře NSS, která je plně aplikovatelná i na § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina. NSS dovodil, že druhotný pohyb osob, na které se vztahuje § 3 Lex Ukrajina, je přípustný za podmínky, že takové osoby nepožívají ve stejný moment dočasné či mezinárodní ochrany ve více než jednom členském státě EU, a že o žádosti o dočasnou ochranu je nutné vést řádné správní řízení.
39. Žalovaný proto tím, že žalobci vrátil jeho žádost o dočasnou ochranu pro nepřijatelnost, zasáhl do práv žalobce nezákonným způsobem, neboť posouzení jeho žádosti jako nepřijatelné bylo v rozporu s evropskými předpisy.
40. Závěrem je třeba odkázat na rozsudek NSS ze dne 17. 7. 2025 č.j. 1 Azs 111/2025-34, kde se vyjádřil k otázce závaznosti jeho judikatury: „*Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně dovodil, správní orgány jsou povinny jeho judikaturu v obdobných případech (tj. i mimo kasační závaznost v individuálním případě) respektovat. V opačném případě se jejich postup stává zcela svévolným a popírajícím jak základní zásady fungování veřejné správy, tak i fundamentální principy právního státu založeného na respektu k právům a svobodám jednotlivce. Lze připomenout, že Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře dokonce konstatoval, že „[o]jdmítne-li se nicméně správní orgán řídit názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v obdobné věci pouze s odkazem na údajně nedostatečnou kvalitu odůvodnění, jedná v rozporu s výše uvedenými ustanoveními soudního řádu správního, čímž překračuje své pravomoci, a porušuje tak čl. 2 odst. 3 Ústavy*

České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod“ (rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 2 Afs 15/2017 - 23, bod 27).“

V. Závěr a náklady řízení

41. Soud s ohledem na vše shora uvedené podle § 87 odst. 2 věty první s. ř. s. určil, že zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil její žádost jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Žalovanému přikázal, aby obnovil stav před vrácením této žádosti. Soud se přitom nezabýval jinými případnými důvody nepřijatelnosti, neboť na žádné jiné důvody žalovaný nepoukázal.
42. Žalovaný je povinen žádost žalobce přijmout, vést o ní řádné správní řízení, v jeho rámci poučit žalobce o jeho právech a v návaznosti na jeho případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit, zda povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo žalobci v X skutečně zrušeno, případně ověřit, zda vydáním povolení k pobytu žalobci za účelem dočasné ochrany v ČR jeho předchozí obdobné pobytové oprávnění v X zanikne, a pokud tomu tak nebude, poskytne žalobci přiměřenou lhůtu k tomu, aby učinil potřebné kroky k ukončení tohoto povolení a aby tuto skutečnost žalovanému doložil.
43. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl v řízení úspěšný, pročez mu náleží náhrada nákladů řízení v tomto případě představovaná náklady právního zastoupení. Konkrétně se jedná o náklady žalobce na odměnu jeho právního zástupce za dva úkony právní služby ve výši 9 240 Kč (převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby ve věci samé po 4 620 Kč) dle ustanovení § 7, § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a o náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč (za dva úkony právní služby po 450 Kč) podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Jelikož je zástupkyně žalobce od 1. 2. 2006 registrována jako plátce daně z přidané hodnoty, což zdejší soud zjistil z veřejně dostupných zdrojů, zahrnují náklady řízení v souladu s ustanovením § 57 odst. 2 s. ř. s. též částku 2 130 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty ve výši 21 % (zaokrouhleno na celé koruny nahoru podle § 146 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu.), kterou je zástupkyně žalobce povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celková výše nákladů řízení žalobce tak činí 12 270 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 15. května 2026

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce